

Research Title : Local Guide Capability Improvement around the Area of Plant Genetics Conservation Project under The Royal Initiation of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindorn Kok Phutaka, Phu wiang, Khon Kaen.

Researchers : Sunee Leowpenwong
Krailert Taweekul
Kosit Chaengsakul

Office : Research Center for Mekong Regional Tourism
Khon Kaen University

Financial Support : Khon Kaen University Research Budget
Fiscal Year of 2005

Abstract

The objective of the project is to provide training for members of local communities in order that they become tourist guides able to inform visitors about the various indigenous plants and to stress the importance of their preservation in and around the Kok Phutaka area.

Initially a survey was conducted in Kok Muang village on the entrance road into Phutaka to discover the levels of local knowledge concerning Kok Phutaka, this knowledge could then be passed on to the younger members of the community. One community member should be trained to become the tourism officer and guide for Kok Phutaka.

The result of the survey showed that Kok Muang was a medium sized village. home to 102 families with a total population of about 500 people. The villagers follow the ancient, northeastern, way of life and have a have a deep knowledge of nature and the use of natural raw materials in the manufacture of woven fabrics and reed mats. Residents of Kok Phutaka could pass on the knowledge of the development of Meong Lub Lea community in Phu Wiang and indicate an area of forest suitable for the location of a site for the project to protect the indigenous plants in accordance with the edict of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn.

The community will use an area of designated land in Kok Phutaka to develop its potential for tourism and create a sense of responsibility for the environment. No progress has

been made at this time because of the onset of the 'rainy' season which has hindered the training of guides on site and due to the lack of personnel able to pass-on their knowledge to the younger members of the community.

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาศักยภาพในการนำเที่ยวของชุมชน โดยรอบ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พื้นที่โคกภูตากา อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
Local Guide Capability Improvement Around the Area of Plant Genetics
Conservation Project under The Royal Initiation of Her Royal Highness Princess
Maha Chakri Sirindhon, Kok Phutaka, Phu Wiang, Khon kaen.

ผู้วิจัย : สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์
ไกรเลิศ ทวีกุล
โอสิต แจ็งสกุล

ที่ทำงาน : ศูนย์วิจัยท่องเที่ยวภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แหล่งเงินทุน : เงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณสนับสนุนการวิจัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีงบประมาณ 2548

บทคัดย่อ

งานศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาศักยภาพในการนำเที่ยวของบุคลากรในชุมชน
สามารถบอกเล่าเรื่องราวของพันธุกรรมพืชสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ และสร้างจิตสำนึก
ความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายของพันธุกรรมพืชในพื้นที่โคก
ภูตากา การดำเนินงานเริ่มจากการสำรวจรวบรวมบริบทของชุมชน โดยเฉพาะหมู่บ้านโคกม่วงซึ่งเป็น
ปากทางผ่านเข้าสู่ภูตากาในทางถนน และเรื่องราวเกี่ยวกับโคกภูตากา ในขณะเดียวกันกับการถ่ายทอด
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และคุณค่าของข้อมูลวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับการ
ท่องเที่ยว และให้การอบรมพัฒนาศักยภาพในการนำเที่ยวแก่เยาวชน ซึ่งเป็นบุคลากรในชุมชนเพื่อให้
เป็นผู้นำเที่ยวโคกภูตากาต่อไป

ผลการดำเนินงาน ได้รับทราบเรื่องราวบริบทชุมชนบ้านโคกม่วงว่าเป็นหมู่บ้านขนาดกลาง
มี 102 หลังคาเรือน มีประชากรประมาณ 500 คน ยังคงดำเนินวิถีชีวิตตามแบบวัฒนธรรมอีสาน
ดั้งเดิม ผูกพันอยู่กับธรรมชาติบนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสามารถในการสร้างผลิตภัณฑ์ต่างๆ
จากวัตถุดิบที่มีอยู่ เช่น การทอผ้า การทอเสื่อ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความเชื่อเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ของโคก
ภูตากา ถ่ายทอดเป็นตำนานเรื่องเล่าเกี่ยวกับเมืองลับแลอยู่หลายตำนาน ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับประวัตินาม

เป็นมาของชุมชนในเขตภูเขา เช่น การหลงป่า การพบทรัพย์สมบัติในเขตพื้นที่โคกภูตากา และมีพื้นที่ที่จะจัดเป็นโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีแล้วก็ตาม แต่ชุมชนยังคงได้ใช้ประโยชน์จากพื้นที่และมีความผูกพันกับโคกภูตากา จึงน่าจะสามารถพัฒนาศักยภาพในการนำเที่ยว และสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบในการอนุรักษ์ได้โดยง่าย แต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์นัก เนื่องจากช่วงเวลาที่ได้รับอนุมัติในการดำเนินงานเป็นช่วงเวลาฤดูฝนซึ่งเป็นอุปสรรคในการเดินทางมารับการอบรมและในการฝึกปฏิบัติภาคสนาม จึงเห็นควรให้บุคลากรในพื้นที่ร่วมกันถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เยาวชนและฝึกทักษะการนำเที่ยวให้ต่อเนื่องต่อไป